

BÀI THƠ SỐ 28

R. TA-GO

(Trong tập *Người làm vườn*)

TIỂU DẪN

Ra-bin-đra-nát Ta-go (1861 – 1941) là nhà văn, nhà văn hoá lớn của Ấn Độ. Suốt đời mình, ông đã phấn đấu không mệt mỏi và có những cống hiến quan trọng cho sự nghiệp phục hưng văn hoá Ấn Độ, giải phóng Ấn Độ khỏi ách thực dân; góp phần vào cuộc đấu tranh của nhân loại vì độc lập, hoà bình, hữu nghị giữa các dân tộc.

Ta-go để lại một gia tài khổng lồ các tác phẩm thuộc nhiều lĩnh vực khác nhau mà ở lĩnh vực nào cũng thành công xuất sắc: 52 tập thơ, 12 bộ tiểu thuyết, hàng trăm truyện ngắn, 42 vở kịch, 63 tập tiểu luận triết học, khoảng 2 000 bài ca, hàng nghìn bức hoạ,... Trong đó, tập *Thơ Dâng* đã đem đến cho ông vinh dự của người châu Á đầu tiên được nhận Giải thưởng Nô-ben về văn học vào năm 1913.

Người làm vườn là một trong những tập thơ nổi tiếng của Ta-go. Tác phẩm gồm 85 bài thơ, được Ta-go viết bằng tiếng Ben-gan, sau tự dịch sang tiếng Anh và xuất bản năm 1914. Tên tác phẩm gợi hình tượng nhà thơ nguyện làm người chăm sóc vườn hoa cuộc đời. Với Ta-go, vườn đời thật tươi đẹp, sống trên đời thực sự là niềm vui khi ở đó chứa chan tình yêu giữa con người với con người, giữa con người với thiên nhiên; và thi nhân chính là người hát ca, người vun xới những bông hoa tình yêu ấy. *Người làm vườn* rất tiêu biểu cho giọng thơ giàu chất trữ tình và chất triết lí của Ta-go, vừa thể hiện tâm hồn Ấn Độ vừa bao quát tinh thần nhân loại. Tác phẩm đã được dịch ra nhiều thứ tiếng, chinh phục độc giả nhiều nước, phương Đông cũng như phương Tây.

Các bài trong tập thơ *Người làm vườn* không có nhan đề mà chỉ đánh số thứ tự. Bài số 28 là một trong những bài thơ hay nhất của Ta-go, có mặt trong nhiều tuyển tập thơ tình thế giới.

VĂN BẢN

Đôi mắt băn khoăn của em buồn,
Đôi mắt em muốn nhìn vào tâm tưởng của anh
Như trăng kia muốn vào sâu biển cả.
Anh đã để cuộc đời anh trần trụi dưới mắt em,
Anh không giấu em một điều gì
Chính vì thế mà em không biết gì tất cả về anh.
Nếu đời anh chỉ là viên ngọc
anh sẽ đập nó ra làm trăm mảnh
và xâu thành một chuỗi
quàng vào cổ em.
Nếu đời anh chỉ là một đoá hoa
tròn trịa, dịu dàng và bé bỏng
anh sẽ hái nó ra để đặt lên mái tóc em.
Nhưng em ơi, đời anh là một trái tim
Nào ai biết chiều sâu và bến bờ của nó.
Em là nữ hoàng của vương quốc đó
Ấy thế mà em có biết gì biên giới của nó đâu.

Nếu trái tim anh chỉ là một phút giây lạc thú
 Nó sẽ nở ra thành một nụ cười nhẹ nhõm
 Và em thấu suốt rất nhanh.
 Nếu trái tim anh chỉ là khổ đau
 Nó sẽ tan thành lệ trong
 Và lặng im phản chiếu nỗi niềm u ẩn.
 Nhưng em ơi, trái tim anh lại là tình yêu
 Nổi vui sướng, khổ đau của nó là vô biên.
 Những đòi hỏi và sự giàu sang của nó là trường cửu.
 Trái tim anh cũng ở gần em như chính đời em vậy
 Nhưng chẳng bao giờ em biết trọn nó đâu.

(*Thơ Ta-go*, bản dịch của ĐÀO XUÂN QUỲ,
 NXB Văn hoá – Thông tin, Hà Nội, 2000)

HƯỚNG DẪN ĐỌC THÊM

1. Hình tượng so sánh trong câu mở đầu :

<i>Như</i>	<i>Đôi mắt em</i>	<i>muốn nhìn vào</i>	<i>tâm tưởng của anh</i>
	<i>trăng kia</i>	<i>muốn vào sâu</i>	<i>biển cả</i>

thể hiện niềm khao khát gì trong tình yêu ?

2. Lối cấu trúc đưa ra những giả định (nếu A chỉ là B) rồi phủ định (nhưng A lại là C) để đi đến kết luận :

được sử dụng trùng điệp trong bài nhằm mục đích gì ?

Từ những tương đồng và khác biệt giữa *viên ngọc, đoá hoa* với *trái tim*, giữa *lạc thú, khổ đau* với *tình yêu*, Ta-go muốn nói gì về cuộc đời, về trái tim ?

3. Cách nói nghịch lí không chỉ xuất hiện ở đoạn đầu :

Anh không giấu em một điều gì
Chính vì thế mà em không biết gì tất cả về anh

mà còn được sử dụng khá nhiều lần trong bài thơ. Hãy ghi lại những câu có cách nói nghịch lí như vậy. Cách nói ấy thể hiện điều kì diệu gì trong tình yêu ?